

Niebezpieczne związki

Anna Amsterdamska

Bezprawie. Tolerujemy je od lat, oddając w ręce komunalnych zarządców budynki z lokalami prywatnymi. Tymczasem gminny zakład budżetowy, czyli typowa administracja, nie może nimi legalnie zarządzać. Takie zakłady są powołane do zadań o charakterze publicznym i powinny ograniczać swoją działalność do lokali oraz domów należących do gminy. Zamiast tworzyć rynek prywatnych zarządców, pracownicy komunalni trzymają się jednak bezpiecznych posad, wykorzystując niewiedzę lub beczynność mieszkańców.

Administracje komunalne wyraźnie kwitną. Szermują liczbami wspólnot, które korzystają z ich usług, chwają się powrotami właścicieli lokali od prywatnych zarządców na gminne łono. Samozadowolenie niektórych osób sprawujących kierownicze funkcje w warszawskich zarządach domów komunalnych nie jest zjawiskiem odosobnionym, choć argumenty, jakie wysuwają, są wątpliwe.

Wymachiwanie zawodowymi licencjami, gdy jednocześnie łamie się obowiązujące prawo i normy etyczne, samowola w zarządzaniu pieniędzmi właścicieli lokali, zaniedbywanie budynków - to tylko niektóre przykłady. Doświadczenie stowarzyszeń, które wspierają właścicieli lokali w potyczkach z zarządcami i miejskimi urzędnikami wskazuje, że tych przykładów jest znacznie więcej.

Pozornie legalnie

Gminne zakłady budżetowe podpisują umowy - gwarantujące zarządcom wypełnione portfele - o administrowanie budynkami, w których część lokali należy do osób prywatnych. Cóż z tego, że ustawa o gospodarce komunalnej zabrania tym zakładom podejmowania działalności, która nie ma charakteru użyteczności publicznej? Jeżeli właściciele chcą zawrzeć taką umowę, to zarządca ją podpisze, korzystając z szerokiego, wieloletniego już przyzwolenia na praktykowanie przez gminy tego procederu.

Kogo interesuje fakt, że umowa sprzeczna z prawem nie będzie ważna? Prywatni właściciele zasilą komunalną kieszę i zapewnią zyski paru osobom. W byłej gminie Centrum są to bardzo wysokie dochody, gdyż na tym terenie nadal obowiązuje porozumienie, które gwarantuje pracownikom administracji wysokie płace, premie i inne świadczenia. Gdyby administracje domów komunalnych nie zawierały umów ze wspólnotami i zgodnie z prawem ograniczyły swoje działania do zasobów komunalnych, wielu licencjonowanych zarządców - z doświadczeniem, ale bez egzaminu z wiedzy i umiejętności - musiałoby szukać innej pracy i na przykład zasilić rynek prywatnych zarządców. Po co wdawać się w walkę o klienta na wolnym rynku, gdy można go łatwo zbałamucić i zachować bezpieczną, samorządową posadę?

Pozornie tanio

Co naprawdę gminne administracje oferują właścicielom lokali? Każda ich oferta powinna budzić nieufność choćby dlatego, że zaczyna się od spisania umowy sprzecznej z prawem. Często proponują dość niskie opłaty za administrowanie. Nie jest to jednak faktycznie cena za zarządzanie nieruchomością wspólną, ale uśredniony koszt wszystkich usług danej administracji. Obejmuje łącznie koszty zarządzania współwłasnością i zasobami komunalnymi. Te ostatnie powinno w całości ponosić miasto, lecz wrzuca się je do jednego worka z opłatami wspólnot i w rezultacie wydatki miasta są częściowo finansowane z prywatnych kieszeni właścicieli.

Pozornie fachowo

Co, za tak niewygórowaną cenę, otrzymuje wspólnota? Usługi wysokiej jakości? Zarządcy komunalni twierdzą, że od podszewki znają "swoje" nieruchomości. Niestety, mija się to z prawdą. Jak mają osiąść pełną wiedzę o budynku, bywając w nim sporadycznie, raz czy dwa w roku, albo wcale? Skąd uzyskać te informacje, gdy inwentaryzacja budynku, instalacji czy urządzeń nie istnieje albo właśnie znikła? Tak, niestety, zdarza się w zarządach domów komunalnych. Sytuacja, w której nie można dotrzeć do dokumentacji technicznej budynków, dotyczy na przykład domów, o których zwrot ubiegają się poprzedni właściciele i w których skutecznie blokuje się remonty. Zarządcy komunalni nie chcą nawet wycenić kosztów koniecznych robót, nie wspominając już o zbieraniu ofert, gdyż "gmina nie będzie przecież inwestować". I nie inwestuje. Natomiast właściciele mieszkań w takich budynkach obserwują postępującą degradację wspólnego majątku. W Warszawie

nie brakuje podobnych przykładów działania na szkodę właścicieli lokali.

Doświadczona kadra komunalnych zarządców zapomina o bieżących naprawach w budynkach, o wykonywaniu zaleceń z przeglądów technicznych, a w przypadku zabytkowych kamienic chętnie zapomina o istnieniu wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Pozornie dobrze

Oto typowy schemat postępowania z klientem: komunalny zarządca chce administrować tak, jak mu będzie wygodnie i już na wstępie zmierza do narzucenia własnych reguł współwłaścicielom budynku. Jednocześnie bada, jak daleko może posunąć się w tej grze.

Treść umowy określa, kto naprawdę kim rządzi. Wielu właścicieli za rzecz normalną uważa wpłacanie zaliczek na rachunek zarządcy. Wspólnoty nie otwierają więc własnych rachunków bankowych. W rezultacie nie mają dostępu do swoich pieniędzy.

Właściciele pozwalają też wmówić sobie, że wspólnota administrowana przez ADK musi prowadzić księgowość według ustawy o rachunkowości, a najlepiej, aby była to księgowość zakładu budżetowego. Zgadzą się również na usługi wykonywane na podstawie umów, które zawiera z wykonawcami zarządca, a nie wspólnota. Zamiast indywidualnej umowy dla każdej wspólnoty, nadal funkcjonują zbiorowe: np. o wywóz śmieci, konserwację czy przeglądy. Właściciele ponoszą więc koszty na podstawie umów, których nie zawierali.

Epilog

W rezultacie zarządca obciąża wspólnotę kosztami napraw w lokalach komunalnych, a nawet w innych budynkach. Albo też przeprowadza remonty pod hasłem bieżącej konserwacji lub usuwania awarii bez zgody właścicieli oraz ich uchwały. Niekontrolowany lub rzadko kontrolowany zarządca może, wedle własnego uznania, zlecać roboty w budynku. Gdy właściciele zorientują się, ile przepłacili wykonawcom, mogą już tylko poszukać prawnika, aby próbować odzyskać stracone pieniądze. Mogą też domagać się od gminy ukarania winnych, ale na przykład w Warszawie od dawna praktykuje się w takim przypadku przenoszenie pracowników z jednej administracji do drugiej. Gdy ktoś nabroji na Mokotowie, wędruje do Śródmieścia albo do kolejnej administracji w tej samej dzielnicy. Niekiedy straci premię lub wyląduje na niższym stanowisku.

Opisałam dość typowy fragment warszawskiej rzeczywistości. Oczywiście, w administracjach komunalnych pracują również porządni zarządcy, uczciwi ludzie. Dlaczego tkwią w tak niezdrowym układzie? Dlaczego nie chcą zaoferować wspólnotom swoich usług na prywatnym rynku?

Warto pamiętać, że prywatni zarządcy także nie są wolni od wad. Wielu z nich pracowało przedtem właśnie w administracji komunalnej, spółdzielczej lub wojskowej i nie zawsze oferuje wspólnotom usługi na zadowalającym poziomie.